

Pályázati azonosító: 204111/03889

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

A JERNEY-GYŰJTEMÉNY I. KÖTETÉNEK RESTAURLÁSÁRA

Örömmel számolunk be arról, hogy a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma által az Egyedi dokumentumok restaurálására kiírt pályázatán 448.000,-Ft támogatásban részesültünk.

Intézményünk - a kezdetektől, mióta lehetőségünk nyílik ilyen típusú pályázatokon sikert elérnünk - az OSZK-Soros Könyvrestaurátor Műhely munkatársait bízta meg régi és ritka dokumentumaink restaurálási feladataival. Elmondhatjuk, hogy munkájuk garanciát jelent, szívesen dolgoztunk együtt velük az elmúlt években. A közösen kiválasztásra kerülő, majd kezük munkájával javított dokumentumok biztos, hogy hosszú évtizedekre biztosítják a könyv jó állapotát. Sajnálatainkra a pályázatunkban kértékkel szemben, kizárólag a Jerney-gyűjtemény I. kötetének restaurálását végeztethettük el, de reménykedünk ennek az értékes oklevéltárnak a további restaurálásában.

Gyűjteményünk egyik legértékesebb és legkutatottabb anyaga az un. Jerney gyűjtemény. A magyar királyi kamara 1800-as években kiselejtezett anyagából összegyűjtött iratokat Jerney János nyelvész, őstörténetszakértő még életében rendezte, 1850-ben bekötötte. Mérlaki Jerney János (Dorozsma, 1800. május 12. – Pest, 1855. december 24.) őstörténész, nyelvtörténész, utazó, jogász, a Magyar Tudós Társaság tagja volt. Középiskolai tanulmányait előbb otthon, majd 1810–1814-ben Szegeden végezte.

A pesti egyetemen hallgatott bölcsészetet, majd a pozsonyi jogakadémián tanult kereskedelmi, magán- és büntetőjogot, valamint államtudományt. 1819-től joggyakornokként dolgozott Heves vármegyében, 1820-tól ítéltáblai hites jegyző volt, ügyvédi oklevelét végül 1821 decemberében szerezte meg. 1822-ben történeti érdeklődésének engedve beiratkozott a bécsi egyetemre, ahol betekintést nyert a keleti nyelvekbe és irodalmakba. 1825-ben végül kinevezték a Jászkun Kerület tiszteletbeli alügyészévé, így Kiskunfélegyházára költözött, hogy hivatalát elláthassa.

Végül 1844 áprilisában indult útnak a magyar őshazák, Levédia és Etelköz felkutatására. 1845 áprilisában tért haza, s előbb dorozsmai birtokán, majd annak eladását követően Pesten dolgozta fel úti jegyzeteit. 1848–1849-ben az Országos Statisztikai Hivatal tisztviselője volt.

Ezt követően visszavonultan élt, utolsó éveit diplomatikai és szfragisztikai kutatásainak

szentelte: magá gyűjteménye több mint négyezer régi oklevélből állt, és ezek nyelv-, művelődés- és egyháztörténeti szempontú elemzésével foglalkozott. 1854-ben támadt szembetegsége kutatómunkájától is elvonta, s végül agyvérzésben halt meg 1855-ben, ötvenöt éves korában.

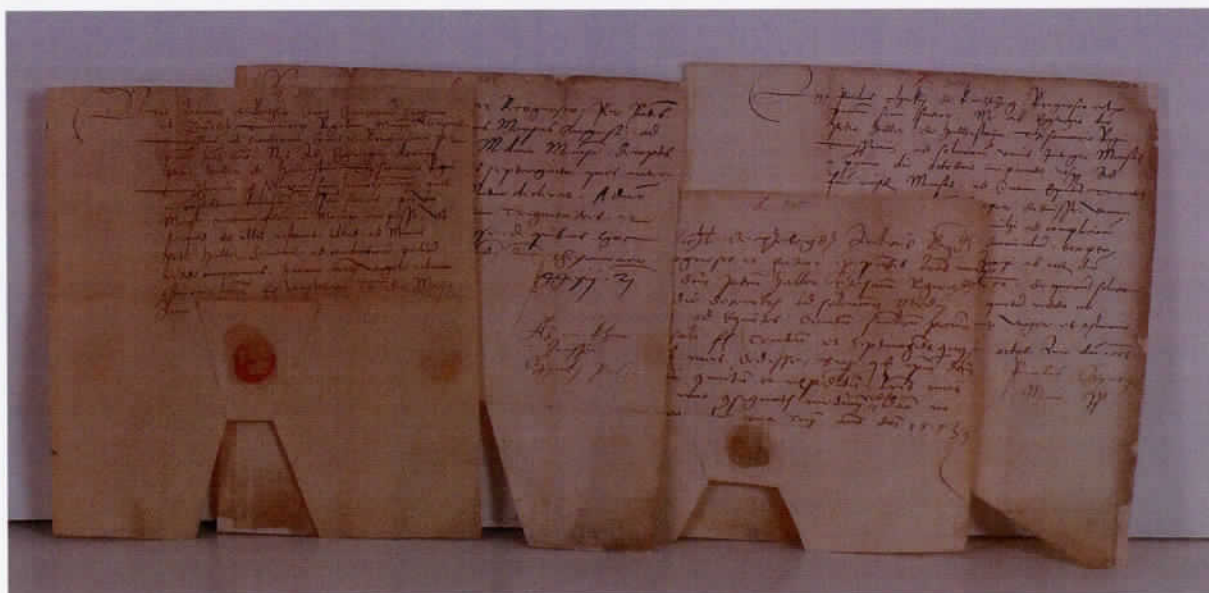

Halála után a 25 kötetből a másolatokkal együtt összesen 4014 darab okiratból álló gyűjtemény vétel útján 1859-ben a Kecskeméti Református Főiskola tulajdonába került. 1944-ben a IV. kötet teljesen megsemmisült, a XIV. kötetből pedig csak egy töredék maradt meg, a többi közül is megrongálódott néhány.

A Jerney gyűjtemény 1535-1794 közötti kamarai hivatalos iratokat, adókimutatásokat, harmincad elszámolásokat, a kamarához írt magánleveleket, egyéb vegyes iratokat tartalmaz.

Az iratokat még Jerney rendezte: részben tárgyanként, részben megyénként csoportosította, a csoportokon belül időrendbe rakta, egységenként bekötötte. Az egyházkerületi közgyűlés 127/1951. határozata alapján az iratanyag 1952-ben több részletben a Ráday Gyűjteménybe került. Fenntartónk kérésére 2008-ban visszakértük jogos tulajdonunkat a Ráday Levéltárból így ismét a birtokunkba került a teljes gyűjtemény.

Jerney anno, az anyag rendezésével és kötetekbe szortírozásával valószínűleg a könnyebb áttekinthetőségre törekedett, mégis most úgy gondoltuk, hogy a praktikusabb rendezés miatt már nem köttetnénk vissza a különböző méretű okleveleket. Amikor anno bekötésre kerültek az oklevelek, sajnos sérültek is, így mindenképpen időszerűvé vált az áttisztításuk, illetve elég sok helyen a pótlásuk, javításuk. A restaurátor szakemberekkel egyeztetve ezért a kötetbe rendezés helyett, speciális savmentes dobozokba rendezve tároljuk a továbbiakban az okleveleket. A restaurálás az ősszel kezdődött el és február végére fejeződött be. Sajnos azóta intézményünkbe beázás következtében egy teljes felújításra kerül sor, így kérésünkre a restaurált dokumentum még jelen pillanatban is a műhelyben maradt. A nagy felfordulás miatt, kértem még a tárolását, így saját fotókat még nem tudtunk róla készíteni. Amit rendeztük a sorainkat a teljes anyag újból digitalizálásra kerül, és a honlapunkon az érdeklődő kutatók számára elérhetővé válik.

Kecskemét, 2016-03-22

